

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Αθήνα, 29-07-2021

Αριθ. Πρωτ. : 85841 - 29-07-2021

ΕΥΚΕ: 1566

Ταχ. Δ/ση : Νίκης 10, Σύνταγμα
Ταχ. Κώδικας : 105 63, Αθήνα
Πληροφορίες : Κλ. Ροκίδης
Τηλέφωνο : 210 3742074
Fax : 210 3742063
Email : krokidis@mnec.gr

Προς : Υπουργ. Εργ. και Κοιν. Υποθέσεων
Γενική Γραμματεία Εργασίας
Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ
Τομ. Απασχ. & Κοιν. Οικονομίας
(ΕΔ ΕΣΠΑ ΑπΚΟ)
Κοραή 4, 105 64, Αθήνα
(ηλεκτρονικά)

ΘΕΜΑ: Γνωμοδότηση αναφορικά με ύπαρξη ή μη κρατικής ενίσχυσης σε προτάσεις πράξεων συμβουλευτικής, κατάρτισης, πιστοποίησης που υλοποιούνται στο πλαίσιο σύμπραξης του Δικαιούχου ΕΔ ΑΠΚΟ με τρίτους φορείς

Σχετ: Η με αρ. πρωτ. 1.1336/12.03.2021 αλληλογραφία της ΕΔ ΕΣΠΑ ΑπΚΟ (αρ. πρ ΕΥΚΕ544/12.03.2021)
Η με αρ. πρωτ. 1.1311/11.03.2021 αλληλογραφία της ΕΔ ΕΣΠΑ ΑπΚΟ (αρ. πρ ΕΥΚΕ537/12.03.2021)
Η με αρ. πρωτ. 1.1342/11.03.2021 αλληλογραφία της ΕΔ ΕΣΠΑ ΑπΚΟ (αρ. πρ ΕΥΚΕ543/12.03.2021)
Η με αρ. πρωτ. 34414/22.03.2021 απάντηση της υπηρεσίας μας
Η με αρ. πρωτ. 1.1486/31.03.2021 αλληλογραφία της ΕΔ ΕΣΠΑ ΑπΚΟ (αρ. πρ ΕΥΚΕ677/12.03.2021)
Η με αρ. πρωτ. 38733/01.04.2021 απάντηση της υπηρεσίας μας
Η με αρ. πρωτ. 1.1862/12.04.2021 αλληλογραφία της ΕΔ ΕΣΠΑ ΑπΚΟ (αρ. πρ ΕΥΚΕ766/12.04.2021)
Η με αρ. πρωτ. 45277/ΕΥΚΕ766/16.04.2021 απάντηση της υπηρεσίας μας
Η με αρ. πρωτ. 82390/22.07.2021 αλληλογραφία της ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ (αρ. πρ ΕΥΚΕ1566/22.07.2021)

Σε συνέχεια των ως άνω σχετικών, και ειδικότερα της με αρ. πρωτ. 82390/22.07.2021 επιστολής όσον αφορά στην εκ νέου γνωμοδότηση των έργων της ΑΠΚΟ αυτή την φορά και υπό του πρίσματος της με αρ πρωτ 68665/18-06-2021 έγγραφο των Γενικών Γραμματειών ΕΣΠΑ και ΤΣ, και Εργασίας, με θέμα «Πλαίσιο κατευθύνσεων για την υλοποίηση και αξιολόγηση για ένταξη έργων συμβουλευτικής/κατάρτισης/πιστοποίησης ανέργων, με δικαιούχο την ΑΠΚΟ σε σύμπραξη με άλλους φορείς, στο πλαίσιο του ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ» για τη «θεσμική ρύθμιση τέτοιων ζητημάτων μέχρι τη νομοθετική και κανονιστική πρωτοβουλία των συναρμόδιων υπουργείων» σημειώνονται τα κάτωθι:

1 Σύμφωνα με το άρθρο 107 της ΣΛΕΕ: «Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν οι Συνθήκες ορίζουν άλλως.».

Από τη νομολογία προκύπτει ότι, στο πλαίσιο της εφαρμογής των σχετικών με τον ανταγωνισμό διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, η έννοια της επιχείρησης περιλαμβάνει κάθε φορέα ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος που τον διέπει και του τρόπου χρηματοδότησής του, του κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα του.

Υπενθυμίζεται επίσης ότι, κατά πάγια νομολογία, ως οικονομική νοείται κάθε δραστηριότητα η οποία συνίσταται στην προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών σε ορισμένη αγορά.

Εάν δεν υφίσταται η έννοια της επιχείρησης, ως ανωτέρω (άσκηση οικονομικής δραστηριότητας), δεν υφίσταται κρατική ενίσχυση.

Στην περίπτωση που υφίσταται μία πλήρως απελευθερωμένη αγορά, υπάρχει άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και πρέπει να ελεγχθεί εάν η συγκεκριμένη δράση **ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης σε κάθε «επίπεδο» που δύναται να ανακύψει.**

Συνεπώς, είναι αναγκαίο να διαπιστωθεί εάν πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις του άρθρου 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης:

- α) χρηματοδότηση με κρατικούς πόρους,
- β) χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος,
- γ) επιλεκτική μεταχείριση,
- δ) επίδραση στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές και νόθευση ή απειλή νόθευσης του ανταγωνισμού.

Η πλήρωση των ανωτέρω προϋποθέσεων εξετάζεται σε όλα τα επίπεδα που ενδεχομένως να τίθενται ζητήματα κρατικών ενισχύσεων, ήτοι:

- Δικαιούχος της ενίσχυσης/χρηματοδότησης
- Φορέας που θα λειτουργήσει το έργο (operator)
- Λήπτες-Ωφελούμενοι (άμεσοι και έμμεσοι) από τις εν λόγω υπηρεσίες

2 Όπως έχει αναφερθεί σε όλες τις σχετικές ως άνωθεν γνωμοδοτήσεις μας, και γνωρίζετε, σύμφωνα με το με αρ πρωτ 31523/EΥΚΕ 446/19-3-2018 έγγραφο της υπηρεσίας μας με θέμα «Ζητήματα ενισχύσεων σε δράσεις συμβουλευτικής-κατάρτισης-πιστοποίησης σε ανέργους» οι δράσεις συμβουλευτικής-κατάρτισης- πιστοποίησης **ανέργων**, βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους (και δεδομένου ότι πρόκειται για παροχή υπηρεσιών σε μια υπαρκτή και

ενεργή αγορά των εν λόγω υπηρεσιών) καθότι αφορούν στην πρόσβαση και επανένταξη στην αγορά εργασίας προς όφελος των πολιτών και του κοινωνικού συμφέροντος, δύναται να χαρακτηρισθούν ως **Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ)** του άρθρου 106 της ΣΛΕΕ.

Συνεπώς, η υπό αξιολόγηση πράξεις αποτελούν έργα που απευθύνεται σε πολίτες και προωθεί την κοινωνική ένταξη ευπαθών ομάδων (ανέργων) και, ως εκ τούτου, δύναται να εξεταστεί στο πλαίσιο των διατάξεων της *«Απόφασης της 20ης Δεκεμβρίου 2011 για την εφαρμογή του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος (2012/21/ΕΕ)»*.

Η ΥΓΟΣ είναι μια δημόσια υπηρεσία οικονομικού και κοινωνικού οφέλους που δεν παρέχεται καθόλου ή παρέχεται με μη επαρκείς όρους από την αγορά και την οποία το κράτος αναθέτει την παροχή της σε συγκεκριμένο πάροχο, με συγκεκριμένες προδιαγραφές παροχής και τεκμηριωμένο κόστος το οποίο καλύπτεται ως αντιστάθμιση.

Η εκάστοτε κρατική ανάθεση αφορά σε δικαιούχο/πάροχο που καλύπτει τις ποιοτικές και άλλες προδιαγραφές παροχής της εκάστοτε υπηρεσίας δεδομένου ότι δύναται να τεκμηριωθεί η καταλληλότητα και επάρκεια του ως προς την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών, όπως απαιτείται στο πλαίσιο και πνεύμα του δικαίου περί ΥΓΟΣ. Δεδομένου αυτού η υλοποίηση της παροχής με διεξαγωγή διαγωνιστικών διαδικασιών καθίσταται νοητή και έγκυρη μόνο και όπου κρίνεται απαραίτητο (σε κάποιο ποσοστό της συνολικής υπηρεσίας) προκειμένου να μην «ακυρώνεται» η καταλληλότητα του παρόχου ως επιλεχθέντα από το κράτος παρόχου της υπηρεσίας όπως απαιτείται στο πλαίσιο και πνεύμα του δικαίου περί Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο (ΔΕΚ) αναγνωρίζοντας τον ιδιαίτερο και ευαίσθητο ρόλο που διαδραματίζουν κάποιες υπηρεσίες δημοσίου χαρακτήρα προς τους πολίτες και την κοινωνία εν γένει, όπως αναγράφονται στο άρθρο 106 της ΣΛΕΕ, έχουν εκδώσει Αποφάσεις στις οποίες αποτυπώνονται με λεπτομέρεια οι όροι και οι προϋποθέσεις υλοποίησης τέτοιων *«οικονομικών δραστηριοτήτων» με απαλλακτικό κανονισμό την εργαλειοθήκη των ΥΓΟΣ* (Πλαίσιο, Απόφαση, De Minimis ΥΓΟΣ). Η δε απόφαση/σταθμός του ΔΕΚ για τις ΥΓΟΣ, η υπόθεση Altmarkt, καθώς και η (ΕΕ) Ανακοίνωση ΥΓΟΣ (2012/С 8/02) εξειδικεύουν περαιτέρω το θεσμικό πλαίσιο των ΥΓΟΣ. Με τον τρόπο αυτό διευκρινίζεται και διευκολύνεται η έγκυρη χρηματοδότηση της παροχής σημαντικών υπηρεσιών προς όφελος των πολιτών, γεγονός που καθιστούν το θεσμικό πλαίσιο των ΥΓΟΣ το πλέον και μοναδικά κατάλληλο για την υλοποίηση υπηρεσιών όπως πχ συμβουλευτική,

επαγγελματική κατάρτιση, πιστοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων σε ευάλωτους πολίτες όπως οι άνεργοι, οι άστεγοι, οι μετανάστες κτλ.

3. Δεδομένων των ανωτέρω και σύμφωνα με τα υποβληθέντα στοιχεία με αρ. πρωτ. 82390/22.07.2021 επιστολής σας διευκρινίζεται εκ νέου ότι:

Οι δράσεις των σχετικών έργων αφορούν σε συμβουλευτική, επαγγελματική κατάρτιση, καταβολή επιδομάτων, και πιστοποίηση και άρα ισχύουν τα προβλεπόμενα περί ΥΓΟΣ του άρθρου 106 της ΣΛΕΕ, σύμφωνα με το με αρ πρωτ 31523/ΕΥΚΕ 446/19-3-2018 έγγραφο της υπηρεσίας μας με θέμα «Ζητήματα ενισχύσεων σε δράσεις συμβουλευτικής-κατάρτισης-πιστοποίησης σε ανέργους».

Στο θεσμικό πλαίσιο και πνεύμα των ΥΓΟΣ, ο δικαιούχος/πάροχος ακόμη και αν πρόκειται για συμπράττοντες φορείς αξιολογείται ως ενιαίος φορέας ο οποίος θα πρέπει να δύναται να τεκμηριωθεί ως προς την καταλληλότητα και επάρκεια του στην παροχή της υπηρεσίας.

Σημειώνεται ότι στα έργα που υποβλήθηκαν οι κύριες και σημαντικές δράσεις των εν λόγω παρεχομένων υπηρεσιών (συμβουλευτική, κατάρτιση, πιστοποίηση) θα υλοποιηθούν μέσω άλλων αναδόχων που θα προκύψουν από ανοιχτές διαδικασίες. Δηλαδή ακόμη και με τη μορφή των συμπραττόντων φορέων ως δικαιούχων/παρόχων το σημαντικό κύριο μέρος της υπηρεσίας δεν υλοποιείται από αυτούς γεγονός που θα απαιτήσει επιπλέον τεκμηρίωση για την ορθή επιλογή του σχήματος που το δημόσιο επιλέγει για να αναθέσει την υλοποίηση των κοινωφελών υπηρεσιών του. Διευκρινίζεται ότι δύναται να συμπεριληφθούν στο *σχήμα* στο οποίο θα ανατεθεί η ΥΓΟΣ και οι ουσιαστικοί ανάδοχοι με την διαδικασία της επιλογής χωρίς την αναγκαιότητα χρήσης του Ν. 4412/2016.

Όσον αφορά στις εν θέματι πράξεις, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων και των Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ), ισχύουν όλα τα ανωτέρω αναφερθέντα στην παρούσα καθώς και στις ως άνω σχετικές επιστολές-γνωμοδοτήσεις της Υπηρεσίας μας.

4 Δεδομένων των ανωτέρω και προκειμένου να επιταχυνθεί η υλοποίηση της παροχής αυτών των σημαντικών υπηρεσιών αναμένεται η αποστολή των σχετικών Εκθέσεων Τεκμηρίωσης ΥΓΟΣ των εν λόγω πράξεων/υπηρεσιών προκειμένου να διακριβωθούν και αξιολογηθούν όλα τα απαραίτητα στοιχεία στο πλαίσιο των προαπαιτούμενων περί ΥΓΟΣ. Η Έκθεση Τεκμηρίωσης ΥΓΟΣ ενέχει θέση σύμβασης μεταξύ του κράτους και του δικαιούχου/παρόχου.

Υπενθυμίζεται ότι η διαδικασία αυτή ακολουθείται σε όλες τις σχετικές υπηρεσίες συμβουλευτικής, κατάρτισης, πιστοποίησης, σύμφωνα με το με αρ πρωτ 31523/ΕΥΚΕ 446/19-3-2018 έγγραφο της

υπηρεσίας μας, και έχει πλειστάκις πραγματοποιηθεί, σε σχετικές πράξεις του Επιχειρησιακού σας Προγράμματος, με ανάλογους φορείς, πχ ΓΕΩΤΕΕ, ΙΝΕ ΓΣΕΕ, ΤΕΕ, ΕΣΑΜΕΑ κτλ).

5 Οι απόψεις της ΕΥΚΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή. Εάν οι παρασχεθείσες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες πληροφορίες, η ΕΥΚΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της σε σχέση με αυτές που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση και συνδρομή.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Οργάνωσης,
Διοικητικής & Τεχνικής Υποστήριξης

Κ.Α.Α.
ΜΠΙΛΗ ΕΥΣΤΑΘΙΑ

Η Προϊσταμένη της ΕΥΚΕ

Ζωή Γεωργοπούλου

Εσωτερική Διανομή (Ηλεκτρονικά):

- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ
- Γραφείο Προϊσταμένου ΕΑΣ
- Ε.Υ.Κ.Ε.